

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

Publicēts: 05.10.2022.

Pēc kādām pazīmēm ir konstatējams, ka pastāv paaugstināts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks?

Atbilde:

NILLTPFN likuma 22.panta otrajā daļā ir uzskaitīti gadījumi, kādos likuma subjektam jāveic klienta padziļināta izpēte, tostarp citos gadījumos, uzsākot un uzturot darījuma attiecības vai veicot gadījuma rakstura darījumu ar klientu, ja pastāv paaugstināts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks.

NILLTPFN likuma 6.panta 1² punkts nosaka, ka likuma subjekts, veicot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu un veidojot iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā vismaz šādus riskus ietekmējošus apstākļus:

- 1) klienta risku, kas piemīt klienta juridiskajai formai, īpašnieku struktūrai, klienta vai klienta patiesā labuma guvēja saimnieciskajai vai personiskajai darbībai;
- 2) valsts un ģeogrāfisko risku, proti, risku, ka klients vai klienta patiesā labuma guvējs ir saistīts ar valsti vai teritoriju, kuras ekonomiskie, sociālie, tiesiskie vai politiskie apstākļi var liecināt par valstij piemītošu augstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risku;
- 3) klienta izmantoto pakalpojumu un produktu risku, proti, risku, ka klients var attiecīgo pakalpojumu vai produktu izmantot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai;
- 4) pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risku, kas saistīts ar veidu (kanālu), kādā klients pakalpojumu vai produktu iegūst un izmanto.

Uzņēmums ir saņēmis vēstuli par reģistrēšanos kā NILLTPFN likuma subjektam. Ko tas nozīmē un kas ir jādara?

Atbilde:

Vēstulē ir aicinājums izvērtēt savu reālo saimniecisko darbību un tās atbilstību likumā uzskaitītajām subjektu darbībām.

Ja atbilst - jāreģistrējas VID kā likuma subjektam, iesniedzot Ziņojumu par darbības veidu un Ziņojumu par atbildīgās personas iecelšanu (tikai juridiskajām personām). Ziņojumi pieejami EDS – dokumentu grupā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ziņojumi".

Ja neatbilst – jāsniedz skaidrojums par savu reālo saimniecisko darbību un, ja nepieciešams, jāveic izmaiņas reģistrētajos darbības veidos pēc NACE 2.redakcijas klasifikācijas.

Uzņēmumā ir mainījusies atbildīgā persona par likuma prasību ievērošanu, neizdodas EDS iesniegt izmaiņas.

Atbilde:

Lai dzēstu iepriekš iesniegto informāciju par atbildīgo personu, Ziņojumā par atbildīgās personas iecelšanu aizpilda visas ailes, tai skaitā norāda iecelšanas un atcelšanas datumu.

Lai reģistrētu jaunu atbildīgo personu, ziņojumā aizpilda informāciju par personu un norāda tikai iecelšanas datumu.

Kur EDS ir iespējams apskatīt uzņēmumā reģistrētās atbildīgās personas un darbības veidus saskaņā ar NILLTPFN likuma prasībām?

Atbilde:

Visu informāciju par uzņēmumā reģistrētajiem darbības veidiem un ieceltajām atbildīgajām personām var apskatīt EDS sadaļā "Pārskati" – "Darbības veidi".

Reģistrējot jaunu darbības veidu pēc NACE 2.redakcijas klasifikatora, parādās paziņojums. Vai tas attiecas arī uz mani?

Paziņojuma teksts:

Nodokļu maksātājiem, kas atbilst Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 45.panta otrās daļas subjekta statusam, ir jāiesniedz arī dokumenti "Nodokļu maksātāja ziņojums par darbības veidu" un "Nodokļu maksātāja ziņojums par atbildīgo personu iecelšanu".

Atbilde:

Ja reģistrējat darbības veidus – Juridiskie pakalpojumi; grāmatvedības pakalpojumi, konsultāciju sniegšana; starpniecība darbībā ar nekustamo īpašumu; automobiļu un citu vieglo transportlīdzekļu pārdošana; pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos; citi kreditēšanas pakalpojumi; sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana; inkasācijas pakalpojumi, citu preču tirdzniecība vai pakalpojumu sniegšana, jāizvērtē sava saimnieciskā darbība un sniegto pakalpojumu atbilstība NILLTPFN likumā uzskaitītajiem darbības veidiem. Ja atbilst – jāreģistrējas VID kā likuma subjektam. Ja neatbilst – brīdinājumam ir tikai informatīvs raksturs.

Mēs esam paziņojuši VID par savu pamatdarbības veidu. Kāpēc man vēlreiz ir jāziņo par darbības veidu?

Atbilde:

Ja fiziska vai juridiska persona sniedz pakalpojumus, kas atbilst likuma 45.panta otrās daļas uzskaitītajām subjektu darbībām, tai ir jāreģistrējas kā likuma subjektam, Ziņojumā par darbības veidu norādot to darbības jomu, kuru persona veic. Tā var būt atšķirīga no jau reģistrētā pamatdarbības veida pēc NACE 2.redakcijas klasifikācijas.

Ja fiziskai vai juridiskai personai ir tikai bezskaidras naudas darījumi, vai arī tad ir jāreģistrējas kā likuma subjektam?

Atbilde:

Pienākums reģistrēties kā likuma subjektam, ja klients maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 euro vai lielākā apmērā, ir tikai atsevišķās nozarēs – transportlīdzekļu, dārgmetālu, dārgakmeņu, to izstrādājumu un cita veida preču tirdzniecībā – nodarbinātajiem, kā arī starpniecībā minētajos darījumos vai cita veida pakalpojumu sniegšanā nodarbinātajiem. Ja fiziska vai juridiska persona sniedz citus pakalpojumus, kuri minēti likumā, jāreģistrējas kā likuma subjektam neatkarīgi no darījuma apmēra vai norēķinu veida.

Pakalpojumi tiek sniegti tikai vienai juridiskai personai un gada apgrozījums neliels, vai uz mani attiecas NILLTPFN likums?

Atbilde:

Ja fiziska vai juridiska persona veic saimniecisko darbību un tā atbilst likumā uzskaitītajām subjektu darbībām, neatkarīgi no klientu skaita un apgrozījuma apmēra ir jāreģistrējas kā likuma subjektam.

Kā rīkoties klienta identifikācijas procesā? Vai atbildīgajam darbiniekam ir tiesības kopēt personu apliecinošus dokumentus, lai pievienotu sadarbības līgumam un klienta identifikācijas kartei?

Atbilde:

NILLTPFN likuma 12.pantā noteikts, ka fiziskas personas identitāti pārbauda pēc klienta personu apliecinoša dokumenta.

Minētā likuma 28.panta pirmajā daļā noteikts, ka šā likuma prasību izpildei likuma subjektam ir tiesības pieprasīt no saviem klientiem un klientiem ir pienākums sniegt klienta izpētei nepieciešamo informāciju un dokumentus, tajā skaitā par patiesā labuma guvējiem.

Atbildīgajam darbiniekam, pildot NILLTPFN likuma prasības, ir pienākums piecus gadus pēc darījuma attiecību izbeigšanas glabāt visu klientu izpētes ietvaros iegūto informāciju, tai skaitā klienta identifikācijas datus apliecinošu dokumentu kopijas.

Kā klienta identifikācijas ietvaros identificēt klientu – sabiedrību, kuru pārstāv vairāki valdes locekļi?

Atbilde:

Identificējot klientu – sabiedrību, kuru pārstāv vairāki valdes locekļi, un ja sabiedrības statūtos paredzēts, ka visi valdes locekļi var pārstāvēt sabiedrību atsevišķi, tad jāņem vērā, ka jebkurš no viņiem ar savu vienpersonisku rīcību varēs radīt tiesiskas sekas sabiedrībai. Lai klienta identifikācijas karte būtu saistoša NILLTPFN likuma subjektam, pietiks, ja to aizpilda un paraksta jebkurš no vairākiem valdes locekļiem. Likuma subjekts var identificēt juridisko personu un juridisku veidojumu, iegūstot informāciju par nosaukumu, juridisko formu, reģistrācijas datiem, valdi, pārstāvības tiesībām u.c. informāciju no publiski pieejama uzticama un neatkarīga avota. Ikvienai personai ir tiesības saņemt Latvijas republikas Uzņēmuma reģistra rīcībā esošo informāciju par patiesajiem labuma guvējiem tiešsaistes formā.

<https://www.vid.gov.lv/lv/biezak-uzdotie-jautajumi-katalogs/noziedzigi-iegutu-lidzeklu-legalizacijas-noversana>